

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNA I HERCEGOVINA
SREDNJOBOSANSKI KANTON
KANTON SREDIŠNJA BOSNA
OPĆINA TRAVNIK
NAČELNIK

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
CENTRAL BOSNIA CANTON
TRAVNIK MUNICIPALITY
MAYOR'S OFFICE

S M J E R N I C E EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE OPĆINE TRAVNIK ZA PERIOD 2025.-2027. GODINE

Maj, 2024. godine

SADRŽAJ

1. Uvod	6
2. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike	7
2.1. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike Federacije BiH.....	7
2.2. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike Srednjobosanskog kantona	7
2.3. Strateški ciljevi Općine Travnik	8
3. Osnovni makroekonomski pokazatelji	8
3.1. Osnovni makroekonomski pokazatelji Federacije BiH	8
3.2. Osnovni makroekonomski pokazatelji Srednjobosanskog kantona	11
3.3. Makroekonomska i privredna stabilnost Općine	16
4. Ekonomska i fiskalna politika	17
5. Politika prihoda Općine Travnik u periodu 2025-2027.godine	18
6. Projekcija rashoda Općine Travnik za period 2025.-2027. Godine.....	21
7. Javni dug u srednjoročnom periodu	21
7.1. Javni dug Federacije BiH	21
7.2. Javni dug Srednjobosanskog kantona	22
7.3. Javni dug Općine Travnik.....	22
Popis tabela.....	24
Popis grafikona.....	24

1. Uvod

Na temelju člana 17. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22), Načelnik općine na prijedlog Službe za ekonomsko – finansijske poslove donosi Smjernice ekonomske i fiskalne politike Općine Travnik za period 2025.-2027. godine.¹

Proces srednjoročnog planiranja budžeta je proces koji je jasno definisan budžetskim kalendarom. Podrazumijeva definisanje fiskalne strategije koja je zasnovana na raspoloživim resursima, te raspodjelu ograničenih resursa na najvažnije prioritete, kao i efikasnije i efektivnije korištenje resursa. Transparentnost i odgovornost politika, programa i procesa prilikom donošenja odluka tokom planiranja budžeta su karakteristike srednjoročnog planiranja.

Pri izradi ovih smjernica korištene su srednjoročne projekcije, godišnje procjene prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka, na osnovu kojih se rade uporedo Dokument okvirnog budžeta (DOB), te u skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine planiranje prihoda i primitaka, rashoda i izdataka za fiskalnu 2025. godinu.

Ovaj dokument sadrži aktuelne procese iz okruženja koji mogu imati utjecaj na fiskalni kapacitet Općine Travnik. Smjernice predstavljaju određeni vid preporuka za primjenu politika i strateških dokumenata koje se primjenjuju prilikom planiranja budžeta i Dokumenta okvirnog budžeta.

Svrha smjernica je definisati smjer i ciljeve ekonomske i fiskalne politike u srednjoročnom razdoblju, te utvrditi početne stavove za iduću godinu i budžetske prioritete za naredne dvije.

Smjernice sadrže:

- Strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike Federacije BiH,
- Osnovne makroekonomske pokazatelje Federacije BiH,
- Osnovne pokazatelje ekonomske i fiskalne politike,
- Pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za budžetsku i za slijedeće dvije godine i
- Projekciju prihoda i rashoda te primitaka i izdataka budžeta
- Javni dug u srednjoročnom periodu

Podaci neophodni za izradu Smjernica i ciljeva fiskalne politike Općine Travnik za 2025.-2027. godinu su:

- Smjernice ekonomske i fiskalne politike Federacije za period 2025.-2027. godina,
- Smjernice ekonomske i fiskalne politike Srednjobosanskog kantona za period 2025.-2027. godina
- Dostupni analitički materijali Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Federalnog ministarstva finansija i Ministarstva finansija Srednjobosanskog kantona, kao i odgovarajući statistički pokazatelji i informacije
- Izvršenje budžeta Općine Travnik za 2023. godinu,

¹ U skladu sa Zakonom o budžetima, prijedlog Smjernica Služba za ekonomsko-finansijske poslove dužna je dostaviti Načelniku do 15. maja, a Načelnik donosi Smjernice do 31. maja tekuće godine.

- Pokazatelji koji se odnose na nivo ostvarenih prihoda i primitaka i aktuelnih pitanja izvršenja Budžeta u proteklom razdoblju 2024. godine.

2. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike

2.1. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike Federacije BiH

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine usvojila je jedan od ključnih strateških dokumenata, Strategiju razvoja Federacije BiH 2021-2027. godina u kojoj su definirana četiri prioriteta cilja:

1. Ubrzan ekonomski razvoj
2. Resursno efikasan i održiv razvoj
3. Prosperitetan i inkluzivan društveni razvoj
4. Transparentan, efikasan i odgovoran javni sektor

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je u martu 2023. godine usvojila Program ekonomskih reformi Federacije BiH za period 2023-2025. godine (ERP FBiH), kao dio šireg Programa ekonomskih reformi BiH (ERP BiH). To je dokument koji predstavlja strateške prioritete Vlade Federacije BiH za srednjoročno razdoblje, s ciljem postizanja veće usklađenosti sa standardima Europske unije u procesu euroatlanskih integracija Bosne i Hercegovine.

Prioritet Vlade Federacije BiH u ovom mandatu je osigurati snažnu i pravednu ekonomiju s stabilnim javnim finansijama, te posebnu pažnju posvetiti rješavanju problema povezanih s demografskom budućnošću Federacije BiH. Vlada Federacije BiH pristupila je izradi strategija i politika u vezi s ovim područjem kako bi se identificirale i procijenile potencijalne posljedice te pristupilo njihovom otklanjanju ili ublažavanju.

Vlada Federacije BiH je u septembru 2023. godine prihvatila Strategiju zapošljavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine za razdoblje od 2023. do 2030. godine kao temeljni dokument na kojem će se zasnivati programi i politike zapošljavanja u Federaciji tijekom sljedećih sedam godina.

2.2. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike Srednjobosanskog kantona

15. septembra 2021.godine donesen je zaključak o prihvatanju Strategije razvoja Srednjobosanskog kantona za razdoblje 2021. –2027. godina.

Strateški ciljevi razvoja SBK:

1. Poticati održiv ekonomski razvoj
2. Unaprijediti kvalitetu življenja i održivoga društvenoga okruženja za sve građane.
3. Poboľšati stanje okoline i javnu infrastrukturu

U fokusu ekonomske i fiskalne politike Srednjobosanskog kantona je očuvanje fiskalne stabilnosti, poticanje privrednog rasta i zapošljavanja, te jačanje institucionalnih kapaciteta. Implementacija programskog budžeta, borba protiv korupcije i jačanje transparentnosti u upravljanju javnim finansijama ključni su elementi koji pružaju osnovu za održivu fiskalnu politiku.

Pored ove Strategije, Vlada SBK usredotočena je na različite sektorske strategije i druge strateške dokumente. Neki od tih dokumenata su: Strategija razvoja obrazovanja, Strategija razvoja turizma, Strategija privrednog razvoja, Strategija komunikacija, Strategija upravljanja ljudskim resursima, Strategije za borbu protiv korupcije, Strategije za unapređenje prava i položaja osoba s invaliditetom, Strategija razvoja saobraćaja, Strategija transporta, Strategija suprotstavljanja trgovini ljudima, Strategija upravljanja poljoprivrednim zemljištem, Strategija razvoja i održavanja regionalnih cestovnih pravaca na području Kantona, Strategija zapošljavanja na području SBK, Strategija razvoja zdravstva SBK, Strategija saradnje Vlade SBK s nevladinim (neprofitnim) sektorom, Strategija razvoja sporta, Strategija razvoja kulture, te Strategija za mlade. Osim tih dokumenata, Vlada je također usredotočena i na druge strateške dokumente poput: Akcijskog plana za ravnopravnost spolova (Gender) SBK, Plana zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, Kantonalnog plana zaštite okoliša i Plana upravljanja otpadom.

2.3. Strateški ciljevi Općine Travnik

U skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine, Općina Travnik je uradila Strategiju razvoja općine za period 2022 - 2027. godine. Ovom Strategijom su se utvrdili ciljevi i prioriteti razvoja općine, način njihovog ostvarivanja, finansijski i institucionalni okvir za njihovu implementaciju, monitoring, evaluaciju i izvještavanje. Ona, također, predstavlja ključni strateško-planski dokument kojim se usmjerava razvoj općine u tri najvažnija aspekta: ekonomskom, društvenom i aspektu okoliša.

Na osnovu strateških pravaca/fokusa i usvojene Vizije općine Travnik, izvedeni su sljedeći strateški ciljevi razvoja za period 2022-2027. godina

1. Razvijena i održiva privreda
2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine
3. Unaprjeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture

Da bi se ostvarili navedeni ciljevi, ključno je osigurati izvore finansiranja za njihovu provedbu. U tu svrhu, izražena je veza između strateških ciljeva i budžetskih programa. Strateškim planom definišu se smjernice djelovanja općinskih službi i javnih ustanova, dok se budžetom utvrđuju programi, aktivnosti i projekti te osiguravaju sredstva potrebna za provedbu. Stoga, Strategija služi kao polazna osnova za izradu Smjernica ekonomske i fiskalne politike.

3. Osnovni makroekonomski pokazatelji

3.1. Osnovni makroekonomski pokazatelji Federacije BiH

Nakon pada globalne ekonomske aktivnosti kao posljedice pandemije COVID 19 2021.godina ostat će zapamćena kao godina oporavka, ali i godina rasta političkih napetosti između Rusije i Zapada. Velika politička i sigurnosna kriza na istoku Europe eskalirala je u sukob između Rusije i Ukrajine, uzrokujući disbalans na globalnom tržištu energenata. Obzirom da je Rusija drugi najveći izvoznik nafte u svijetu, sankcije na izvoz u EU dodatno

su smanjile ponudu nafte i utjecale na rast cijena Budući da se naftom I naftnim derivatima trguje u američkim dolarima, vrijednost eura u odnosu na američki dolar je oslabila, stoga je deprecijacija kursa eura dodatno doprinijela inflaciji.

Prema posljednjim raspoloživim podacima, procijenjena vrijednost BDP-a FBiH iznosi 23,4 milijarde KM, što predstavlja realni rast od 1,8 posto u odnosu na prethodnu godinu. Inflatorna kretanja u 2024. godini nastavljaju trend usporavanja. U februaru ove godine broj zaposlenih osoba iznosio je 542.688 što je povećanje od jedan posto u odnosu na isti period prethodne godine. Udio duga u BDP-u Federacije krajem 2023. godine iznosio je 21,98% što je i dalje ispod prosjeka zemalja u okruženju i u skladu sa smjernicama iz Maastricht-a. U februaru 2024. godine prosječna neto plata iznosila je 1.315 KM, što predstavlja nominalno povećanje za 10,2 posto i realno povećanje devet posto u odnosu na isti period prethodne godine. U Federaciji BiH se u 2024. godini očekuje skroman rast realne ekonomske aktivnosti od 2,2 posto, a za period 2025 – 2027. godine prosječna stopa realnog rasta procjenjuje se na 3%.

U prioritetima Federacije je i nastavak osiguranja likvidnosti Budžeta FBiH, kao i redovne isplate penzija, boračkih i socijalnih i drugih naknada, ali i aktivna politika i mjere koje imaju za cilj očuvanje postojećeg nivoa zaposlenosti, te otvaranje novih radnih mjesta kao i smanjenje migracije radne snage. Fiskalna politika prihodovne strane usmjerena je na jačanje fiskalne stabilnosti.

Kao cilj tokom nastupajućeg perioda navodi se ograničavanje rasta javne potrošnje putem fiskalne konsolidacije, smanjenje javnih rashoda i povećanje javnih prihoda preusmjeravanjem sredstava na investicionu potrošnju, a predviđa se i mogućnost promjene strukture rasta budućeg BDP-a. U srednjoročnom razdoblju očekuje se da će javne investicije igrati značajniju ulogu u podsticanju ekonomskog rasta. Izgradnja putne infrastrukture, te energetske projekti u srednjoročnom periodu znatno bi trebali povećati udio javnih investicija u strukturi BDP-a.

Put ka integriranju u Evropsku uniju jedan je od najznačajnijih ekonomsko - političkih ciljeva BiH, te da je otvaranjem pristupnih pregovora sa EU potvrđena evropska budućnost BiH, kao i da slijedi faza usvajanja pregovaračkog okvira koji iziskuje ispunjavanje 14 ključnih prioriteta. Programom ekonomskih reformi FBiH 2024 - 2026., planiran je set strukturnih reformi koje trebaju odgovoriti na globalne izazove i ubrzati integraciju BiH u EU.

Srednjoročni makroekonomski okvir za Federaciju BiH u periodu 2022.-2025. godina

Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH za period 2022.-2025.godine dati su u tabelarnom prikazu

Tabela 1: Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH za period 2022.-2025. godina

Indikatori	Zvanični podaci	Procjena	Projekcije			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nominalni BDP u mil. KM	22.255	25.026	26.426	27.638	28.970	30.455
Nominalni rast u %	-4	12,5	5,6	4,6	4,8	5,1
Realni BDP u mil. KM	22.351	24.019	25.659	27.284	28.499	30.005
Realni rast u %	-3,6	7,9	2,5	3,2	3,1	3,6

Izvor: Federalno ministarstvo finansija; *procjena

Unatoč stabilizaciji pandemije, početkom tekuće godine dolazi do pogoršanja ekonomskih prilika u okruženju izazvanih rusko-ukrajinskim ratom, čije negativne posljedice se osjete već sada, a vidljive su kroz rast cijena energenata i hrane na svjetskom tržištu kao i poremećajima u lancima snadbijevanja, što je uzrokovalo visoku stopu inflacije u svijetu pa i kod nas. Očekivani rast industrijske proizvodnje, praćen povećanjem zaposlenosti i prihoda od izvoza, te priliva iz inozemstva će povećati raspoloživi dohotak stanovništva što će dovesti do povećanja privatne potrošnje. S druge strane, mjerama fiskalne konsolidacije će se ograničiti javna potrošnje, smanjiti javni rashodi i povećati javni prihodi, čime će se stabilisati javne finansije.

Mjerama fiskalne politike, uz napredak u reformskim procesima i unaprijeđenjem poslovnog ambijeta, stvorit će se prostor za jačanje investicija kao još jedne važne odrednice ekonomskog rasta Federacije BiH u narednom srednjoročnom periodu, posebno javnih investicija i to u oblasti putne infrastrukture i energetske projekata.

Neizvjesnost vezana za ukrajinsku krizu će determinisati kretanje inflacije u Federaciji BiH do kraja ove godine. Pod uslovom slabljenja vanjskih uticaja na cijene (pad cijena sirove nafte i hrane na svjetskom tržištu), naredne godine se očekuje stabilniji rast ukupnog nivoa cijena u Federaciji BiH koji će zavisiti i od stabilnosti cijena hrane i komunalija na domaćem tržištu.

Rizici po projekcije

Rizik za svaki indikator je neizvjesnost realizacije projiciranih parametara. Obzirom da su rizici po projekcije najvećim dijelom vezani za vanjske faktore (situacija vezana za rat i energetske krizu), neizvjesnost povezana sa projekcijama na visokoj je razini. Razvoj događaja na ukrajinskom tržištu i rješavanje globalnih energetske problema predstavljaju glavne rizike po urađene projekcije.

S druge strane, na ostvarenje projekcija utjecat će i unutrašnji faktori vezani za kompleksnu administrativnu organizaciju FBiH, složen sistem donošenja odluka, spor tempo provođenja mjera reformi i sl. Eventualna kašnjenja u provođenju strukturnih reformi

mogla bi se negativno odraziti na privredni rast. Također, rizik koji se odnosi na migraciju stanovništva, pogotovo aktivnog radnog stanovništva iz FBiH u konačnici bi mogao imati negativan odraz na produktivnost, te rezultirati sporijim rastom BDP-a od projiciranog.

Kao rizik po projekcije značajno je navesti i stabilnost u proizvodnji električne energije koji u znatnoj mjeri ovisi o hidrološkim prilikama. Naime, nepovoljne hidrološke prilike mogle bi se loše odraziti na ukupnu proizvodnju električne energije, a samim tim i na fizički obim industrijske proizvodnje, a što bi ponovo imalo negativan odraz na ostale komponente BDP-a.

3.2. Osnovni makroekonomski pokazatelji Srednjobosanskog kantona

Područje Srednjobosanskog kantona se prostire na ukupno 3.189,0 km², čine ga dvanaest općina: Bugojno, Busovača, Dobretići, Donji Vakuf, Fojnica, Gornji Vakuf-Uskoplje, Jajce, Kiseljak, Kreševo, Novi Travnik, Travnik i Vitez, što čini 12,21 % ukupne teritorije Federacije BiH, odnosno 6,23 % ukupne teritorije Bosne i Hercegovine. Prema podacima Federalnog Zavoda za statistiku u SBK, ostvarene investicije u nova stalna sredstva u 2022. godini iznosile su 246 milijuna KM, što je za 1,0 % manje u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 2: Osnovni indikatori razvoja FBiH i Srednjobosanskog kantona

Elementi	Federacija BiH		Srednjobosanski kanton		Sudjelovanje kantona u FBiH	
	2020.	2021.	2020.	2021.	2022.	2023.
Površina u km ²	2.168.602	2.156.846	247.100	245.633	0,1	0,1
Stanovništvo u hiljada. (procj. prema popisu)	122	127	113	120	-	-
Porezni prihodi u mil. KM	-5,6	-3,1	-4,9	-3,7	-	-
Porezni prihodi po stanovniku u KM	32,3	33,0	30,7	29,6	-	-
Industrijska proizvodnja - indeks	35,0	36,0	28,3	28,5	-	-
Izvoz robe - u mil. KM	55,8	55,5	47,8	47,9	-	-
Uvoz robe - u mil. KM	1.499.495	1.486.833	175.183	173.615	0,1	0,1
Pokrivenosti uvoza izvozom u %	525.397	535.665	49.930	50.474	0,1	0,1
Trgovinska bilans u mil. KM (deficit)	311.679	289.912	33.961	31.236	0,1	0,1
Zaposlenost - prosjek	41.055	33.736	5.305	4.323	0,1	0,1
Radno sposobno stanovništvo (15-64)	37,2	35,1	40,5	38,2	-	-
Radna snaga - broj	996	1.114	799	893	0,8	0,8
Stepen registrovane zaposlenosti u %	109,8	101,2	118,0	104,3	-	-
Stepen aktivnosti u %	429.545	434.167	39.316	39.673	0,1	0,1
Nezaposlenost – broj sa stanjem 31.12.	428	483	429	489	1	1
Stepen registrovane nezaposlenosti u %	117.160	120.307	11.003	11.235	0,1	0,1
Plata - prosječna u KM	9.571.099	12.106.706	819.890	938.213	0,1	0,1
Penzija - prosječna u KM	15.131.784	20.395.216	1.116.647	1.308.944	0,1	0,1
Broj penzionera – broj sa stanjem 31.12.	-5.560.685	-8.288.510	-296.757	-370.731	0,1	0,0
Broj poslovnih subjekata – broj sa stanjem 31.12.	63,3	59,4	73,4	71,7	-	-
Ostvarene investicije u stalna sredstva u mil. KM	530	637	35	44	0,1	0,1
Stepen investiranja	245	296	141	177	0,6	0,6

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, juni 2023. godine

Federalni zavod za programiranje razvoja je izračunao indeks razvijenosti općina po kojem je Općina Vitez na 1. mjestu po rangu razvijenosti unutar SBK, dok je na posljednjem mjestu općina Dobretići

Nivo razvijenosti po općinama u Srednjobosanskom kantonu je prikazan u Tabeli 3.

Tabela 3: Nivo razvijenosti u SBK po općinama za 2022. godinu

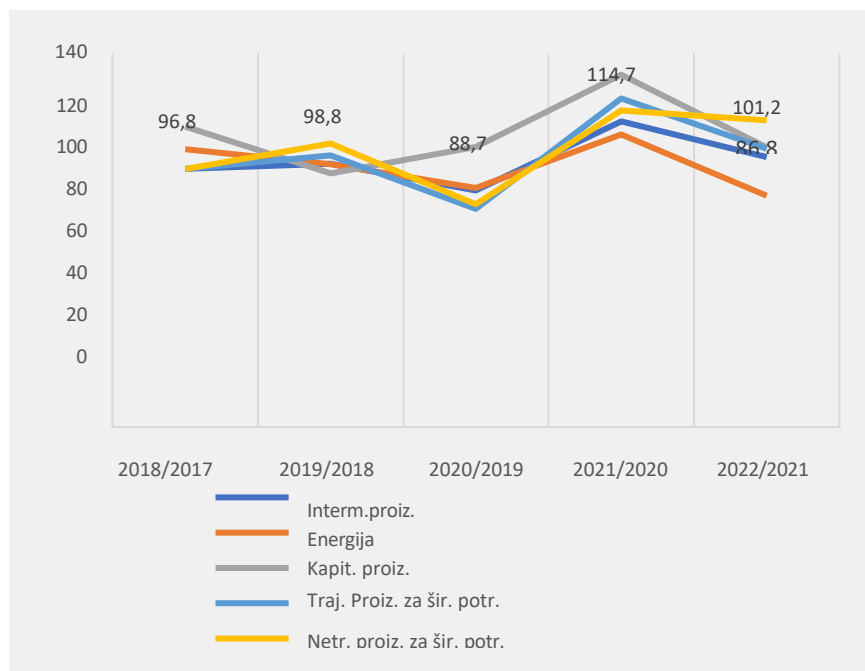
Općine	Prihod od poreza na dohodak u 2022.godini	Stepen zaposlenosti u 2022.godini	Kretanje stanovništva 2013-2022.godini	Učešće starog stanovništva 2013-2022.godini	Stepen obrazovanja stanovništva	Index	Rang
Vitez	0,68	1,07	1,16	1,07	1,11	1,00	19
Kiseljak	0,72	0,89	0,96	0,98	1,08	0,91	29
Travnik	0,63	1,05	0,94	1,04	0,77	0,87	33
Kreševo	1,07	1,04	0,63	0,90	1,10	0,96	22
Busovača	0,49	0,46	1,03	1,13	0,88	0,76	46
Novi Travnik	0,58	0,72	1,06	1,16	0,88	0,85	36
Gornji Vakuf	0,36	0,55	0,80	1,08	0,81	0,68	57
Fojnica	0,63	0,78	0,69	1,00	0,75	0,75	49
Bugojno	0,57	0,72	1,00	1,05	0,87	0,82	38
Jajce	0,51	0,59	0,88	0,97	0,91	0,75	50
Donji Vakuf	0,43	0,75	1,01	1,14	0,58	0,75	51
Dobretići	0,05	0,00	0,76	0,86	0,13	0,32	79

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja

Industrijska proizvodnja

Federacija BiH je u 2022. godini ostvarila blagi rast fizičkog obima industrijske proizvodnje po stopi od 1,2 %. U Srednjobosanskom kantonu u 2022. godini zabilježen je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 4,3 %. Najveći rast ostvaren je u proizvodnji netrajnih dobara za široku potrošnju prema glavnim industrijskim grupacijama, područjima i oblastima. Kada se posmatraju područja i oblasti prema Klasifikaciji djelatnosti (KD), najveći doprinos rastu fizičkog obima industrijske proizvodnje dao je sektor prerađivačke industrije

Grafikon 1: Indeksi obima industrijske proizvodnje prema glavnim grupama po godinama u SBK

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2022.; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

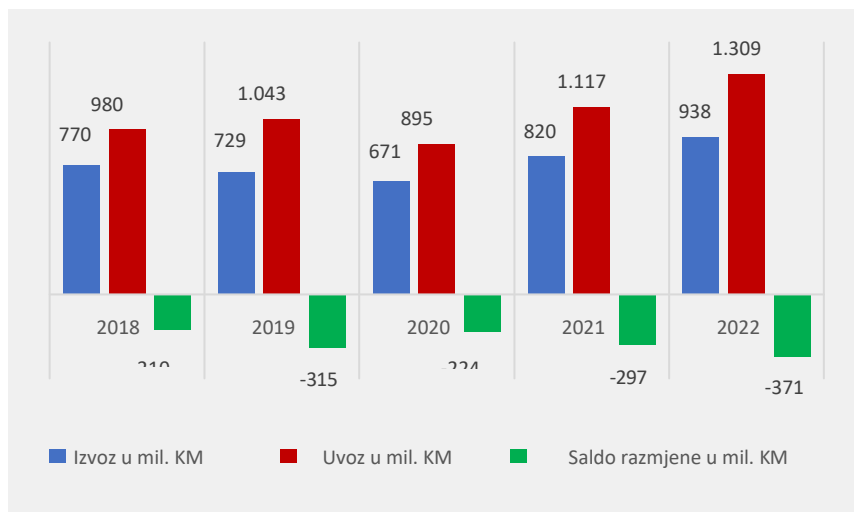
Izvoz, uvoz i trgovinska bilanca

Izvoz iz SBK u 2022. godini iznosio je 938 milijuna KM ili 7,8% ukupnog izvoza Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH). Izvoz u izvještajnoj godini veći je za 14,4 % u odnosu na 2021. godinu.

Uvoz u SBK u 2022. godini iznosio je 1.308 milijuna KM ili 6,4 % ukupnog uvoza FBiH. Uvoz u izvještajnoj godini veći je za 17,2 % u odnosu na 2021. godinu.

Trgovinska bilanca Srednjobosanskog kantona u 2022. godini bilježi deficit od 370 milijuna KM, što je smanjenje od 73 milijuna u odnosu na prethodnu godinu. Pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 71,7 %, što je povećanje za 2,2 postotna poena.

Grafikon 2: Izvoz, uvoz i trgovinska bilanca roba u mil. KM po godinama SBK

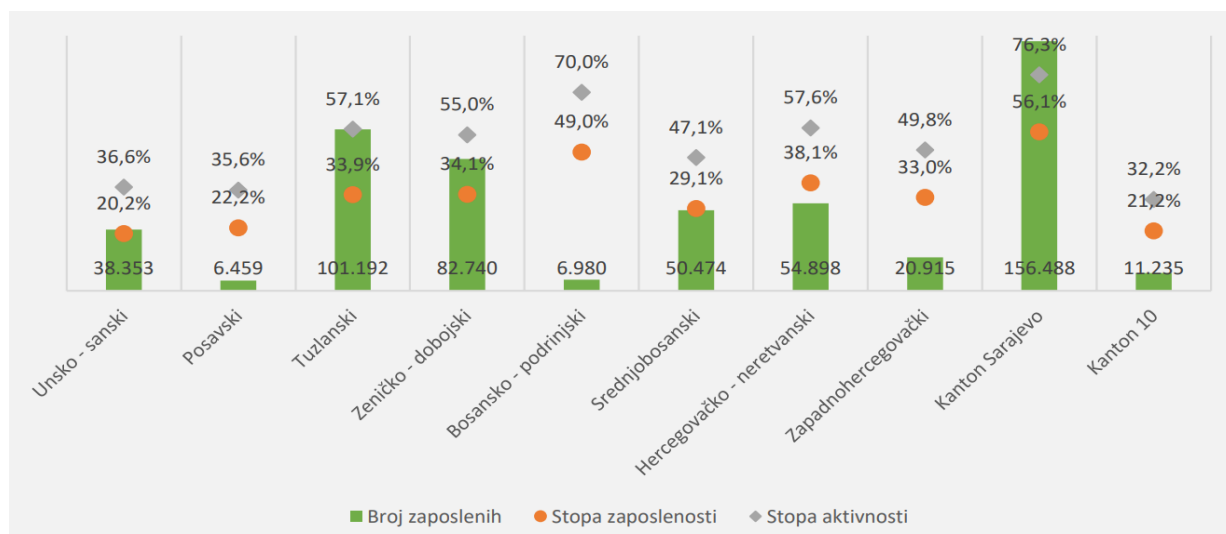

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje, 2022; Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Zaposlenost

Prema podacima, najveći broj zaposlenih evidentiran je u Sarajevskom kantonu sa 156.488 osoba, što predstavlja 29,2 % ukupnog broja zaposlenih u Federaciji BiH. Slijedi Tuzlanski kanton sa 101.192 zaposlena ili 18,9 % te Zeničko-dobojski kanton s 82.740 zaposlenih osoba (15,4 %). Najmanji broj zaposlenih registrovan je u Posavskom kantonu gdje je zabilježeno 6.459 zaposlenih, što čini 1,2 % ukupne evidencije zaposlenih u Federaciji BiH.

Grafikon 3: Broj zaposlenih, stope registrirane zaposlenosti i aktivnosti stanovništva po kantonima FBiH 2022.

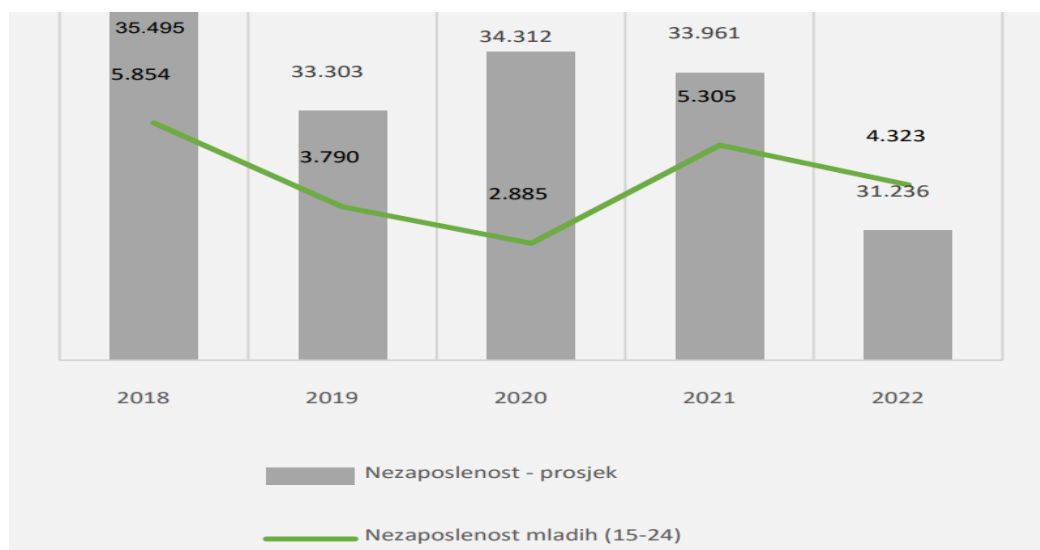
Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2022; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Stopa zaposlenosti u SBK u 2022. godini je bila 29,1 %, što je povećanje od 0,6 postotnih poena u odnosu na prethodnu godinu, ali niža od stope u Federaciji BiH (36,0 %). Stopa aktivnosti je iznosila 47,1 %, smanjenje od 0,8 postotnih poena u odnosu na prethodnu godinu, također manja od Federacije BiH. Broj radno sposobnog stanovništva je bio 173.615, smanjenje od 0,9 % u odnosu na prethodnu godinu, s prosječnim godišnjim smanjenjem od 0,8 % u razdoblju 2018. - 2022. Prosječan broj zaposlenih u SBK je 50.474, od čega je 42,3 % žena. Najveći udio zaposlenih je u prerađivačkoj industriji (31,0 %), trgovini na veliko i malo (18,6 %), i obrazovanju (8,7 %). Najveći porast zaposlenih bio je u djelatnostima informacija i komunikacija (8,7 %) i poslovanja nekretninama (8,3 %), dok je najveći pad bio u vađenju ruda i kamena (5,6%).

Nezaposlenost

U 2022. Godini u Srednjobosanskom kantonu prosječan broj nezaposlenih iznosio je 31.236, što je 10,8 % ukupnog broja nezaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH). Od tog broja, 16.908 ili 54,1 % bili su žene. Usporedbe radi, to je smanjenje od 2.725 osoba ili 8,0 % u odnosu na 2021. godinu. Tokom razdoblja od 2018. do 2022. godine, prosječni godišnji pad broja nezaposlenih bio je 3,1 %. Broj nezaposlenih žena u 2022. godini manji je za 1.128 osoba ili 6,3 % u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 4: Prosječan broj nezaposlenih osoba i nezaposlenih mladih osoba po godinama SBK

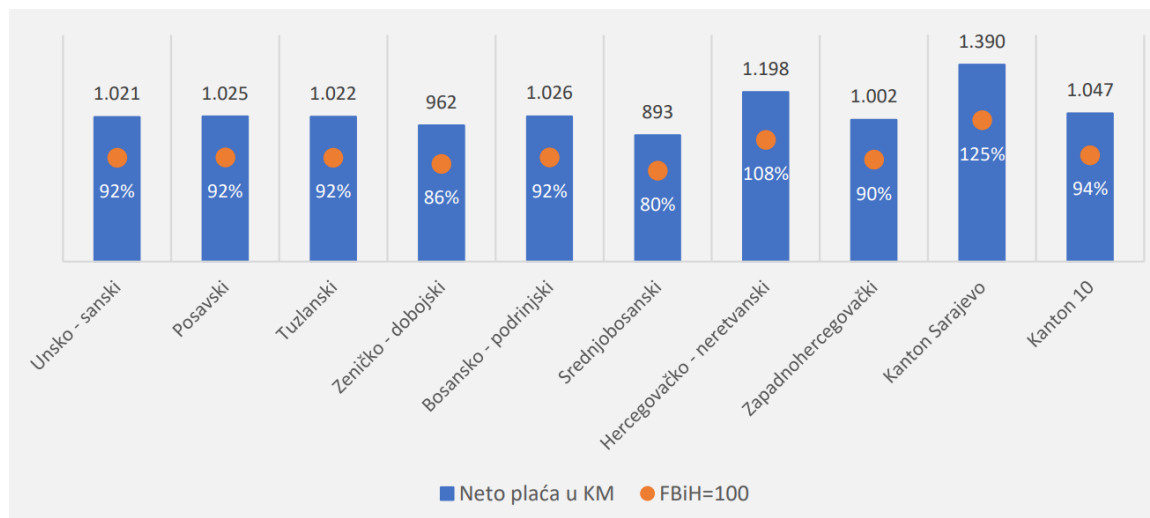
Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2022.; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Prosječan broj nezaposlenih mladih (između 15. i 24. godine) u SBK-u u 2022. godini bio je 4.323, što je pad od 982 osobe ili 18,5 % u odnosu na prethodnu godinu. Udio nezaposlenih mladih u cjelokupnoj nezaposlenosti Kantona iznosio je 13,8 %. Tijekom promatranog razdoblja od 2018. do 2022. godine, prosječni godišnji pad broja nezaposlenih mladih bio je 7,3 %. Broj nezaposlenih mladih žena u istom razdoblju iznosio je 2.516, što je smanjenje od 221 ili 8,1 % u odnosu na prethodnu godinu. Stopa nezaposlenosti u SBK-u u 2022. godini, prema službenim registriranim podacima, iznosila je 38,2 %, što je smanjenje od 2,3% u odnosu na prethodnu godinu, ali je i dalje iznad stope nezaposlenosti u Federaciji BiH koja je bila 35,1 %.Gledajući prema kvalifikacijama, od prosječnog broja registriranih nezaposlenih osoba u SBK-u u 2022. godini, 21.068 ili 66,8 % imaju neku razinu stručne spreme, dok 10.168 osoba ili 32,6 % nemaju stručnu spremu. Najveći broj nezaposlenih ima srednje stručno obrazovanje (10.843 ili 34,7 %), dok je najmanji broj nezaposlenih s visokim stručnim obrazovanjem (69 ili 0,2%). Među nezaposlenim ženama u SBK-u, najviše ih je s nižim srednjim stručnim obrazovanjem (32,8 %), dok je najmanji broj žena nezaposlen s visokim stručnim obrazovanjem.Najveće smanjenje nezaposlenosti prema stepenu obrazovanja u SBK-u u 2022. godini zabilježeno je kod osoba s nižim srednjim stručnim obrazovanjem (25,9 %).

Plate

U 2022. godini u Federaciji BiH prosječna mjesečna isplaćena neto plata iznosila je 1.114 KM i veća je za 11,8 % u odnosu na prethodnu godinu. Kada je riječ o kantonima, najviša prosječna neto plata isplaćena je u Sarajevskom kantonu (1.390 KM), Hercegovačko-neretvanskom (1.198 KM), dok je najniža prosječna plata isplaćena u Srednjobosanskom kantonu (893 KM).

Grafikon 5: Pregled plaća u KM po kantonima u Federaciji BiH za 2022. godinu

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2022.; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Prosječna neto plata u SBK u 2022. godini iznosila je 893 KM, što predstavlja povećanje od 11,8% u odnosu na prethodnu godinu i čini 80,2% prosjeka Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH). Tijekom razdoblja od 2018. do 2022. godine, prosječna neto plata godišnje je rasla za 5,4 %. Bruto plata u SBK-u u 2022. godini iznosila je 1.366 KM, što je povećanje od 11,3 % u odnosu na prethodnu godinu. Najviše prosječne neto plate u SBK-u u 2022. godini zabilježene su u sektorima proizvodnje i opskrbe električnom energijom (1.643 KM), finansijskih djelatnosti i osiguranja (1.503 KM) te javne uprave i odbrane (1.369 KM), dok su najniže plate zabilježene u sektorima umjetnosti, zabave i rekreacije (587 KM), administrativnih i pomoćnih djelatnosti (607 KM) te hotelijerstva i ugostiteljstva (632 KM). Najveće povećanje prosječne neto plate bilježi se u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (51,0%) te sektorima umjetnosti, zabave i rekreacije (31,0%). S druge strane smanjena je plata u finansijskim djelatnostima i osiguranju (1,5%) u odnosu na prethodnu godinu.

3.3. Makroekonomska i privredna stabilnost Općine

Makroekonomska i privredna stabilnost ostvarit će se sveobuhvatnim upravljanjem javnim finansijama kroz daljnje unaprjeđenje budžetskih procesa, jačanje sistema unutarnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, te razvojem makroekonomske statistike. Pravedno i sveobuhvatno prikupljanje fiskalnih prihoda također će doprinijeti stabilnosti javnih finansija, a prvenstveno će biti usmjereno na poboljšanje kvalitete pružanja usluga poreznim obveznicima.

Od iznimne važnosti biti će i jačanje kapaciteta za korištenje fondova Europske unije, te je cilj u predstojećem razdoblju u što većoj mjeri iskoristiti dodijeljena sredstva što će se ostvariti uspostavljanjem i dobivanjem dozvole za rad svih institucija predviđenih u provedbi IPA i budućih fondova Europske unije, kvalitetnom pripremom projekata u iznosu iznad dodijeljenih alokacija, sveobuhvatnom implementacijom projekata i kvalitetnim finansijskim upravljanjem, kvalitetnom pripremom programskih dokumenata za korištenje budućih sredstava Europske unije, kao i sistemskom i koordiniranom edukacijom o

korištenju sredstava tijela Europske unije uključenih u sistem upravljanja i ostalih potencijalnih korisnika sredstava.

Optimalno okruženje za razvoj konkurentne privrede

Ekonomska politika u srednjoročnom razdoblju bit će usmjerena i na osiguravanje optimalnog okruženja za razvoj konkurentne privrede na području Općine Travnik. Stoga će se poduzeti mjere za jačanje konkurentne sposobnosti privrednih subjekata, koje uključuju restrukturiranje i razvoj pojedinih grana industrije, podršku razvoju malog i srednjeg biznisa, poticanje razvoja poljoprivrede u ruralnim područjima Općine Travnik i provođenje inspeksijskih nadzora. Od velike važnosti za konkurentnost privrede na području općine Travnik je i razvijenije, konkurentnije i fleksibilnije tržište rada čije će se funkcioniranje omogućiti kroz provođenje aktivnih mjera politike tržišta rada, razvoj institucija tržišta rada, otkrivanje i suzbijanje nezakonitosti u području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, te kroz otkrivanje i suzbijanje nezakonitosti koje su u vezi s radom i prijavljivanja radnika na obvezno penziono i zdravstveno osiguranje.

Uređena privreda bazirana je sa jedne strane na konkurentnosti poduzetnika, a sa druge strane u velikoj mjeri ovisi i o visokom stepenu povjerenja i zadovoljstvu potrošača. U skladu s tim, poboljšanje zaštite ekonomskih interesa i sigurnosti potrošača ostvariti će se uspostavljanjem kvalitetnog sistema zaštite potrošača, provođenjem inspeksijskih nadzora u području zaštite privrednih interesa potrošača, provođenjem postupaka uzorkovanja prehrambenih i neprehrambenih proizvoda. Takođe, važan preduslov za održiv i konkurentan privredni rast jeste sveobuhvatnije korištenje prirodnih resursa.

4. Ekonomska i fiskalna politika

Ekonomska i fiskalna politika Vlade Federacije BiH

Ekonomska politika

2021. godine je usvojena dugoročna Strategija razvoja Federacije BiH za 2021 - 2027. godinu koja predstavlja integrisani multisektorski strateški dokument kojim su definisane javne politike i smjerovi socioekonomskog razvoja Federacije BiH, s jedne strane, kao i prioriteta Bosne i Hercegovine u procesu evropskih integracija i opće prihvaćeni ciljevi održivog razvoja s druge strane.

Ovom strategijom su određeni strateški ciljevi i prioriteta razvoja Federacije, način njihovog ostvarivanja, finansijski i institucionalni okvir za implementaciju, monitoring, evaluacija i izvještavanje, tako da je ista osnova izrade godišnjeg programa rada Vlade FBiH.

Strateški ciljevi obuhvaćeni spomenutom Strategijom razvoja Federacija BiH su: ubrzan ekonomski razvoj, prosperitetan i inkluzivan društveni razvoj, resursno efikasan i održiv razvoj, transparentan, efikasan i odgovoran javni sektor.

Prioriteta Vlade Federacije BiH u narednom periodu će biti usmjereni na efikasno upravljanje javnim finansijama i rastu investicija, nastavku izgradnje modernog saobraćajno-komunikacijskog sistema, podršci razvoju mikro, malih i

srednjih preduzeća, planskom korištenju prostora i energetskej efikasnosti u zgradarstvu, razvoju poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i zaštiti prirodnih resursa.

Strateški ciljevi i opredjeljenja Vlade Federacije BiH se ogledaju u društveno-ekonomskom razvoju koji, prije svega, podrazumijeva razvoj konkurentnosti domaće privrede i tržišta rada što je temelj održivog i stabilnog rasta cijele BiH-e, što će u konačnici osigurati prosperitet i bolji životni standard građana s jedne strane, a sa druge, socijalnu sigurnost i solidarnost svih slojeva stanovništva.

Vlada Federacije BiH će i u narednom razdoblju, u saradnji s drugim nivoima vlasti u zemlji, dati doprinos euroatlanskim integracijama BiH, implementaciji Agende 2030, kao i drugih međunarodno preuzetih obaveza BiH, s ciljem da prostor Federacije učini konkurentnijim i ugodnim za rad i život svih njenih građana.

Fiskalna politika

Fiskalna politika podrazumijeva upravljanje javnim prihodima u svrhu finansiranja javnih rashoda sa ciljem postizanja privrednog rasta. Vlada Federacije je usvojila Strategiju reforme upravljanja javnim finansijama Federacije BiH za period 2021.-2025. godinu², Ova Strategija je obuhvata šest oblasti: fiskalni okvir, javni prihodi, planiranje i budžetiranje, izvršenje bužeta, sistem internih finansijskih kontrola u javnom sektoru FBiH i eksterna revizija. Kontrola raspodjele i trošenja ograničenih javnih sredstava će biti pojačana implementacijom programskog budžetiranja na nivou Federacije BiH i u svim kantonima. Realizacijom navedenih mjera i aktivnosti, uz nastavak provođenja mjera smanjenja ukupnih rashoda i izdataka uz istovremeno povećanje javnih prihoda, stvorit će se fiskalni prostor za javne investicije i kapitalne projekte što će u konačnici doprinijeti stabilnosti javnih finansija i trajnom ekonomskom rastu BiH, odnosno Federacije BiH.

Cilj strategije je osiguranje kontinuiranog održavanja javnog duga u odnosu na BDP u okviru kriterija iz Maastrichta i izvještavanje u skladu sa ESA 2010, kao i stvaranje pouzdanih i predvidljivih srednjoročnih fiskalnih projekcija.

5. Politika prihoda Općine Travnik u periodu 2025-2027.godine

Imajući u vidu sve naprijed navedene činjenice, kao i ukupnu ekonomsku situaciju u kojoj se nalazi Federacija BiH i kantoni, prihodi u 2025, i naredne dvije godine su planirani u skladu sa procjenama koje je sačinilo Federalno ministarstvo finansija, a na osnovu prognoza makroekonomskih pokazatelja izrađenih od strane Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP).

Projekcija prihoda koji prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH pripadaju Općini Travnik, u 2025. godini, osim što se temelji na evidentiranom prilivu za period januar - mart 2024.godine, koji odražava primjenu, kako postojećih, tako i novih i izmijenjenih propisa, zasniva se i na respektovanju relevantnih činjenica sistematizovanih u

² 260. sjednica Vlade Federacije BiH, od 25. marta 2021.godine

stavovima i preporukama Federalnog ministarstva finansija o mogućem trendu rasta prihoda.

U prognoziranju prihoda značajno mjesto zauzima planiranje i očekivani priliv prihoda od indirektnih poreza i kao što je već naznačeno, oslanja se na projekcije Federalnog ministarstva finansija i u direktnoj je vezi sa utvrđenim koeficijentom učešća Općine Travnik u raspodjeli na nivou Kantona. U odnosu na izvršenje 2023.godine zabilježeno je značajno povećanje u 2024.g., dok su prihodi po osnovu indirektnih poreza u 2025 godini planirani u većem iznosu, a u skladu s projekcijama FBiH.

Indirektni porezi u strukturi ukupnih prihoda Općine Travnik učestvuju u procentu od 30% (bazna godina 2023), što svakako nije zanemarivo. Prihodi od indirektnih poreza u Općini Travnik su predstavljeni prihodima od indirektnih poreza koji pripadaju Općini Travnik shodno koeficijentu učešća istih u raspodjeli, kao i prihodima od indirektnih poreza koji pripadaju Direkciji za puteve SBK Kantona.

Imajući u vidu da je na nivou Federacije BiH donesen Zakon o porezu na dohodak koji se primjenjuje od 01.01.2009. godine, porez na dohodak je predstavljen na način što su porezi, koji po definiciji predstavljaju porez na dohodak u 2018. godini, planirani u dvije grupe, porezi koji predstavljaju zaostale obaveze po osnovu poreza na dobit građana i poreza na plaću, te porez na dohodak koji je regulisan novim zakonom. Na ovoj vrsti prihoda u sve tri godine očekuje se blagi porast a na osnovu revidiranih projekcija FBiH i to 2025.g. 10,48%, 2026 12,07% i 2027 10,50%. Stabilni i održivi javni prihodi, u dugoročnom smislu su mogući samo ako su zasnovani na privrednom rastu i rastu broja zaposlenih, što znači da je primarni cilj obezbijediti poslovni ambijent koji će biti stimulativan za ekonomski rast Općine Travnik.

Neporezni prihodi budžeta obuhvataju naknade i takse koje Općina ostvaruje kroz pružanje usluga građanima. Na ovu vrstu prihoda općina može direktno uticati kroz donošenje zakonskih propisa od strane OV.

Ostvarivanje makroekonomskih i fiskalni pretpostavki može biti podložno utjecaju rizika o čemu posebno treba povesti računa.

Eksterni rizici- Pored činjenice da su raspoloživi izvještaji međunarodnih institucija najavili slabljenje ekonomske aktivnosti u eksternom okruženju, eskalacija ukrajinsko-ruskog sukoba se nametnulo kao ultimativno primarni rizik po realizaciju ovih projekcija. Preduslov za materijalizaciju navedenih projekcija makroekonomskih pokazatelja predstavlja prevladavanje novonastalih izazova u što kraćem roku.

Interni rizici- potencijalni rizik za ostvarivanje makroekonomskih projekcija predstavljaju i rizici internih dinamika. Osnovni interni rizik koji bi mogao imati negativan uticaj na ekonomski rast vezan je za sistem donošenja Odluka i nastavak u procesu provođenja ekonomskih reformi, što bi se odrazilo na kretanje finalne potrošnje i investicija. Rizik u središnjem roku predstavlja i migracija stanovništva, posebno mladog, obrazovnog i kvalificiranog kadra što bi moglo rezultirati smanjenjem produktivnosti i sporijim rastom BDP-a od projektovanog.

Tabela 4: Projicirani ukupni prihodi Budžeta Općine Travnik za period 2025-2027.godine

R. b.	Ekon. kod	Opis	Ostvareno 2023.	Plan 2024.	Projekcije		
					2025.	2026.	2027.
1		PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE	25.645.319	48.850.500	41.000.000	34.000.000	37.000.000
2	710000	PRIHODI OD POREZA	14.568.981	17.292.947	17.575.000	19.360.000	20.910.000
3	711000	Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	6.653	16.567	10.000	17.000	19.000
4	712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu	0	0	0	0	0
5	713000	Porezi na plaću i radnu snagu	7.495	12.000	12.000	15.000	16.000
6	714000	Porez na imovinu	2.218.097	3.668.880	2.500.000	2.800.000	3.000.000
7	715000	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obveze na temelju poreza na promet dobara i usluga)	626	4.000	1.000	2.000	3.500
8	716000	Porez na dohodak	4.536.038	5.250.000	5.800.000	6.500.000	7.182.500
9	717000	Prihodi od neizravnih poreza	7.799.953	8.340.000	9.250.000	10.024.000	10.686.000
10	719000	Ostali porezi	119	1.500	2.000	2.000	3.000
11	720000	NEPOREZNI PRIHODI	6.030.990	15.524.920	6.815.000	7.430.000	7.425.000
12	721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	550.236	597.000	750.000	900.000	900.000
13	722000	Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	5.471.506	14.917.920	6.050.000	6.500.000	6.500.000
14	723000	Novčane kazne (neporezne prirode)	9.248	10.000	15.000	30.000	25.000
15	730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	3.798.602	4.642.633	4.220.000	4.620.000	5.975.000
16	731000	Primljeni tekući transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	23.470	100.000	100.000	200.000	275.000
17	732000	Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	3.700.493	4.342.633	4.000.000	4.200.000	5.300.000
18	733000	Donacije	74.639	200.000	120.000	220.000	400.000
19	740000	KAPITALNI TRANSFERI	948.368	0	1.000.000	1.200.000	1.300.000
20	741000	Primljeni kapitalni transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	0	0	0
21	742000	Kapitalni transferi od ostalih razina vlasti	948.368	0	1.000.000	1.200.000	1.300.000
22	770000	PRIHODI PO OSNOVI ZAOSTALIH OBEVEZA	0	0	0	0	0
23	777000	Prihodi po osnovi zaostalih obveza	0	0	0	0	0
24	810000	KAPITALNI PRIMICI	298.378	10.390.000	10.390.000	390.000	390.000
25	811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	0
26	813000	Primici od financijske imovine	298.378	390.000	390.000	390.000	390.000
27	814000	Primici od dugoročnog zaduživanja	0	10.000.000	10.000.000	0	0
28	815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
29		SUFICIT IZ RANIJEG PERIODA	0	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000

Izvor: (Direkcija za ekonomsko planiranje-DEP) Obrada: Služba za ekonomsko-financijske poslove

Projekcija rashoda Općine Travnik za period 2025.-2027. godine

Projekcija rashoda općine Travnik u srednjeročnom razdoblju data je po ekonomskim kodovima i vrstama rashoda u tabeli.

Tabela 5: Projicirani ukupni rashodi Budžeta Općine Travnik za period 2025-2027.godine

R. b.	Ekon. kod	Vrsta rashoda	Ostvareno 2023.	Plan 2024.	Projekcije		
					2025.	2026.	2027.
1		UKUPNO RASHODI I IZDACI	26.205.832	48.850.500	41.000.000	34.000.000	37.000.000
2	600000	Tekuća rezerva	219.309	300.000	350.000	400.000	450.000
3	610000	Ukupni tekući rashodi	18.824.210	24.989.992	21.850.000	24.400.000	26.950.000
4	611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih	6.843.315	8.559.576	7.300.000	7.500.000	7.900.000
5	612000	Doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi	621.165	786.700	700.000	720.000	740.000
6	613000	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	5.232.478	8.709.931	6.000.000	7.000.000	8.100.000
7	614000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	5.910.927	6.572.285	7.430.000	8.760.000	9.790.000
8	615000	Kapitalni transferi	126.228	110.000	170.000	190.000	200.000
9	616000	Izdaci za kamate	90.097	251.500	250.000	230.000	220.000
10	820000	Ukupni kapitalni izdaci	7.162.313	23.560.508	18.800.000	9.200.000	9.600.000
11	821000	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	5.612.309	22.360.008	17.600.000	8.000.000	8.400.000
12	822000	Izdaci za finansijsku imovinu	1.050.000	200.000	200.000	200.000	200.000
13	823000	Izdaci za otplate dugova	500.004	1.000.500	1.000.000	1.000.000	1.000.000
14		Pokriće ostvarenog deficita	0	0	0	0	0
15		Broj zaposlenih	216	238	245	250	255

Izvor: (Direkcija za ekonomsko planiranje-DEP) Obrada: Služba za ekonomsko-finansijske poslove

6. Javni dug u srednjoročnom periodu

7.1. Javni dug Federacije BiH

Federacija BiH planira uvesti nova fiskalna pravila o zaduživanju i jamstvima prema kriterijima iz Maastrichta. Njime se uvodi ograničenje javnog duga FBiH na najviše 60 % BDP-a Federacije i uvode ograničenja ukupnog duga za kantone i jedinice lokalne samouprave, uvodi pravilo da kantoni i jedinice lokalne samouprave ne mogu posuđivati ili izdavati jamstva bez prethodne suglasnosti FMF-a, javni dug se prati prema pravilima statističke metodologije EU.

Javni dug Federacije BiH je u 2023. porastao za jedan posto u odnosu na kraj 2022. godine te je iznosio 6,6 milijardi KM. U istom periodu, javni dug Republike Srpske je manji za 1,7 posto te je iznosio 6,2 milijarde KM.

Tako je unutrašnji dug FBiH porastao za 362,2 miliona KM u odnosu na kraj 2022., dok je unutrašnji dug RS-a u istom periodu porastao za 458,7 miliona KM.

Najveći dio javnog duga čini vanjski dug - 8,9 milijardi KM, što je 18,41 posto BDP-a BiH za 2023. godinu. Kada je riječ o vanjskom dugu, najviše dugujemo Svjetskoj banci, Evropskoj investicionoj banci, Evropskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD) i Međunarodnom monetarnom fondu (MMF).

7.2. Javni dug Srednjobosanskog kantona

Ukupan dug u SBK na dan 31. 12. 2023. godine iznosio je 19,1 mil. KM. Taj dug se odnosi na unutarnje dugoročne postojeće kredite: Razvojne banke Federacije BiH, Europske banke za obnovu i razvoj te Razvojne banke Vijeća Europe.

Izdana jamstva i druge obaveze, kao što su obveze za pravosnažne presude i izvršna rješenja koja se vode vanbilansno, te obveze SBK-a prema općinama temeljem koncesijskih ugovora, nisu uključena u ukupno stanje zaduženosti. Ta izdana jamstva i druge obaveze ukupno iznose 26,0 mil. KM, predstavljajući potencijalne obveze Kantona. Na dan 31. decembra 2023. godine, ukupni dug općina Kantona iznosio je 36,2 miliona KM, a isti se odnosi na kredite, zajmove, ostale dugoročne obveze i dugoročna razgraničenja. Stanje ukupnog (konsolidiranog) duga u Kantonu i općinama Kantona na dan 31. decembra 2023. godine iznosi 55,3 mil. KM. Stanje duga Srednjobosanskog kantona u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu smanjeno je za 6,4 %, što je prije svega rezultat redovnog izmirenja obaveza po postojećim kreditima u iznos od 1,3 mil. KM.

U 2024. godini planirano je povlačenje druge tranše kredita kod Razvojne banke Vijeća Europe za projekat "Izgradnja Regionalnog vodovoda 'Plava voda' u ukupnom iznosu od 8,5 miliona eura, od čega iznos od 7,1 milion KM otpada na Kanton u povratu ukupnog kreditnog zaduženja. Također, u 2024. godini, Kanton se planira zadužiti u iznosu od 40,0 miliona KM kod Razvojne banke Federacije BiH i komercijalne banke u iznosu od 40 miliona KM (kamatna stopa 2,9 %, rok otplate do 12 godina, grace razdoblje do 12 mjeseci, naknada za obradu kredita 0,3 %) za finansiranje projekata od značaja za Kanton, koji su predviđeni Programom javnih investicija.

Stoga, projekcija kreditnog zaduženja Kantona na kraju 2024. godine iznosi 72,4 miliona KM, što predstavlja povećanje od 278,6 % (53,3 miliona KM). Za 2025. godinu predviđeno je smanjenje zaduženosti za 6,7 % (4,8 miliona KM), za 2026. godinu smanjenje od 10,7 % (7,2 miliona KM), a za 2027. godinu 12,6 % (7,6 miliona KM), u usporedbi s prethodnim godinama.

7.3. Javni dug Općine Travnik

Bitan segment za kreiranje fiskalnih i razvojnih politika jeste stanje i projekcija javnog duga. Realne i održive opcije zaduživanja su osnov održavanja stabilnosti fiskalnog sistema i osiguranja razvojnih aktivnosti.

Općina se može dugoročno zadužiti ukoliko u vrijeme odobrenja zaduženja iznos servisiranja duga koji dopijeva u svakoj narednoj godini, uključujući i servisiranje za predloženo novo zaduženje i sve zajmove za koje su izdate garancije općine, ne prelazi 10% prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini. Kod utvrđivanja ograničenja garancije se obračunavaju u iznosu od 30% nominalne vrijednosti garancije.

Općinsko vijeće Travnik donijelo je 08.05.2018. godine Odluku o kreditnom zaduženju Općine Travnik u iznosu od 6 mil.KM, uz sljedeće uslove: rok otplate-12 godina;kamatna stopa: 2,5% na godišnjoj razini;-troškovi obrade kredita:0,50 %.

Ugovor o kreditu potpisan je 04.09.2018. sa Razvojnomo bankom Federacije BiH pod gore navedenim uslovima. Namjena kredita je finansiranje stalnih sredstava-infrastrukturnih projekata u dijelu izgradnje i rekonstrukcija puteva i kanalizacionih mreža.

U 2024.godini Općinsko vijeće Travnik je donijelo Odluku o pokretanju procedure kreditnog zaduženja Općine Travnik u iznosu od 10.000.000,00 KM sa pripadajućom kamatom na period od 120 mjeseci, a u svrhu finansiranja kapitalnih investicija na području Općine Travnik.

Zajmovi

U 2024.godini data je pozajmica PD Vlašić u iznosu od 200.000,00 KM na period od 5 godina (2024-2028).

Izdane garancije

Općina Travnik je na neograničeno vrijeme dala garanciju i potpisala sporazum s "Regionalnom deponijom Mošćanica" d.o.o. Zenica, o preuzimanju neizmirenih obaveza od strane JKP "Bašbunar" i JKP "Trebišnjica" u narednom periodu.

Tabela 6: Stanje duga na dan 31.03.2024. godine

Visina zaduženja		Period otplate duga		Stanje duga (na dan 31.03.2024)		
Glavnica	Kamata	Glavnice	Kamate	Glavnica	Kamata	Drugi troškovi
6.000.000,00	906.962,03	28.09.2018 - 28.08.2030	28.09.2018 - 28.08.2030	3.208.311,00	262.979,03	18.000-obrađa kreditnog zahtjeva 0,30% od kredita

Izvor: Obrada Služba za ekonomsko-finansijske poslove

Popis tabela

Tabela 1: Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH za period 2022.-2025. godina.....	10
Tabela 2: Osnovni indikatori razvoja FBiH i Srednjobosanskog kantona	11
Tabela 3: Nivo razvijenosti u SBK po općinama za 2022.godinu.....	12
Tabela 4: Projicirani ukupni prihodi Budžeta Općine Travnik za period 2025-2027.god.....	20
Tabela 5: Projicirani ukupni rashodi Budžeta Općine Travnik za period 2025-2027.god.....	21
Tabela 6: Stanje duga na dan 31.03.2024. godine	23

Popis grafikona

Grafikon 1: Indeksi obima ind. proiz. prema glavnim grupama po godinama u SBK.....	13
Grafikon 2: Izvoz, uvoz i trgovinska bilanca roba u mil. KM po godinama SBK.....	13
Grafikon 3: Broj zaposlenih, stope regis. zap. i aktivnosti stan. po kantonima FBiH 2022...14	
Grafikon 4: Prosječan broj nez.osoba i nezaposlenih mladih osoba po godinama SBK.....	15
Grafikon 5: Pregled plaća u KM po kantonima u Federaciji BiH za 2022. godinu.....	16

Obradila:

Jasmina Žutić, dipl.ecc

Broj: 01-04-21-4-1114/24

Datum: 31.05.2024.godina

NAČELNIK

dr.sci. Kenan Dautović